

ACROLEPIA VALERIELLA ZELLER nov. sp.

BESCHREVEN DOOR

P. C. T. SNELLEN.

(Plaat 2, fig. a, b, c.)

In het jaar 1868 ontvingen Mr. H. W. de Graaf en ik van den heer van Medenbach de Rooy te Arnhem een vlindertje ter determinatie, waarin wij eene *Acrolepia* herkenden, doch tevens bevonden dat het tot geene der ons bekende soorten van dat geslacht kon worden gebragt. Wij zonden het dus aan Professor Zeller, wiens bekende welwillendheid ons ook in dit geval de noodige inlichting verschafte. ZHooggel. teekende aan: «N°. 157. Eine *Acrolepia* «aber beschädigt so dass ich nicht erkennen kann ob sie «zu einer kleinen, noch unbenannten Art gehört die auf «feuchten Wiesen in der Nähe von *Inula Brittannica* fliegt «oder ob sie auch von dieser verschieden ist.» Later had Prof. Zeller de vriendelijkheid mij van die nog onbenoemde soort twee exemplaren voor mijne collectie te zenden onder den naam *Valeriella* Zell. in litt., onder opgave dat die naam gekozen was omdat de voorwerpen tusschen *Valeriana dioica* waren gevangen. Onmiddellijk vermoedde ik dat deze soort en de *Acrolepia* van den heer de Rooy dezelfde waren en in dit gevoelen ben ik door herhaalde bezigtiging van zijn voorwerp steeds versterkt. Verwachtende dat deze soort, hetzij door Prof. Zeller zelf of in von Heinemann's *Kleinschmetterlinge*, wel zou beschreven worden, liet ik de

bekendmaking achterwege, doch het eene zoo min als het andere geschiedende, wenschte ik de soort beschreven en afgebeeld te zien voor ik het tweede deel mijner *Vlinders van Nederland* uitgeef. Professor Zeller gaf mij hiertoe verlof en daarvan maak ik gebruik.

Wat de generieke kenteekenen aangaat zoo is het diertje eene typische *Acrolepia* Curtis, v. Hein. (*Roeslerstammia* Herr.-Sch.). Ik verwijs dus te dien opzichte vooral naar Herrich-Schäffer en von Heinemann, alleen aantekennende dat de bijpalpen bij de nieuwe soort vrij duidelijk zijn. Onder de reeds beschreven soorten blijven *Vesperella* en *Fumociliella* buiten aanmerking om de (volgens de auteurs) spitse, iets uitstekende punt en den bogtigen achterrand der voorvleugels. Verder onderscheiden *Assectella*, *Granitella* en *Pygmaeana* en ook, volgens de auteurs, *Tauricella*, *Perlepidella*, *Eglanteriella*, *Solidaginis* en *Betulella* zich door de donkere grondkleur der voorvleugels, welke bij *Valeriella* wit kan genoemd worden even als bij *Arnicella* en *Cariosella*. Het is dus in deze groep, waartoe ook, naar de beschrijvingen, *Adjectella* v. Heyd. en *Exsuccella* Erschoff behooren, dat *Valeriella* nader gekarakteriseerd dient te worden. Naar de ruwe afbeelding zou ik zeggen dat *Exsuccella* niet tot *Acrolepia* behoort, terwijl zij in de beschrijving met *Granitella* — waarschijnlijk als naast verwante soort, — wordt vergeleken. Wij kunnen haar dus laten rusten. *Acrolepia adjectella* von Heyden zal ik later bespreken.

Valeriella onderscheidt zich van *Cariosella* en *Arnicella* duidelijk door twee kenteekenen; ten eerste door de kleur van de teekening der voorvleugels — bij *Valeriella* donkergrijs en bij de anderen lichtbruin; ten tweede door den vorm van den donkeren middenband dier vleugels, welke bij *Valeriella* geheel ongebogen en schuin van het midden van den voorrand naar drie vijfden van den binnenrand verloopt, terwijl hij bij *Cariosella* gebroken, bij *Arnicella* gebogen is (zie fig. 2 en 3). Buitendien, doch als minder sprekend kenmerk niet zoo gewigtig, is de franjelijne aan

begin en einde naauw merkbaar omgebogen, maar bij de andere soorten zeer duidelijk en over het geheel, vooral bij *Arnicella* ook in het midden meer gebogen. De buitenhelft van de achterrandsfranje is donker, doch verdeelt zich eerst geheel onderaan in tweeën, even als bij *Cariosella*, maar nog onduidelijker, terwijl bij *Arnicella* die verdeling reeds onder de vleugelpunt plaats vindt.

Overgaande tot eene nadere beschrijving, naar het goed geconserveerde paartje van Prof. Zeller, vermeld ik dat de vlugt van den man is $10\frac{1}{4}$ mm., die van het wijfje $11\frac{1}{4}$ mm. De, vooral bij den man, tegen de punt iets gekartelde, overigens draadvormige sprieten zijn zeer kort behaard, grijswit, donkergrijs geringd. Palpen, kop, thorax en voorvleugels zijn grijswit, bij den man iets helderder dan bij het wijfje. De voorvleugels zijn gelijkmatig met kleine donkergrijze dwarsschrapjes besprenkeld en bovendien op de voorrandshelft en langs den achterrand donkergrijs gewolkt. Verder is bij het wijfje de voorrandswortel donkergrijs en bij beide sexen de volgende donkergrijze teekeningen aanwezig: een halve dwarsband op een vierde van den binnenrand, die iets schuin staat, namelijk een weinig in de rigting der vleugelpunt; hij is bovenaan niet scherp begrensd en komt ongeveer tot aan de middencel. De nu volgende geheele dwarsband is in het midden flauwer dan aan de randen en de driekante plek aan den binnenrand tusschen hem en den halven dwarsband helderder wit dan het overige van den vleugel. Tusschen den geheelen dwarsband en de vleugelpunt vindt men langs den voorrand twee paren donkere vlekjes, die door eene duidelijke tusschenruimte gescheiden zijn. Zij zijn bij den man zeer flauw. Het vierde vlekje is in den vorm eener streep verlengd, die langs den achterrand loopt, doch den binnenrand niet ten volle bereikt en vooral in het midden zeer flauw is. De franjelijijn is scherp en donkergrijs. Franje grijswit, geteekend als boven beschreven.

Achternvleugels en achterlijf lichtgrijs — onder en boven.

De eersten hebben grijswitte franje met donkergrijze wortelhelft; het laatste eene witte staartpluim. Onderzijde der voorvleugels donkergrijs, ongeteekend. Pooten grijswit, donker gevlekt.

De beide exemplaren van Prof. Zeller zijn den 3^{en} Junij 1872 bij Stettin op moerassig weiland tusschen *Valeriana dioica* en *Inula Brittannica* gevangen en het dier vliegt ook bij Meseritz. Het voorwerp van den heer de Rooy is den 30^{en} Mei 1868 bij Arnhem gevonden.

Acr. Valeriella is ook voor *Adjectella* von Heyden aangezien, doch deze moet zoo na aan *Cariosella* verwant zijn, dat Prof. Frey niet eens het specifiek verschil kan aannemen (zie *Mittheil. Schweiz. Ent. Gesellsch.* 1868, p. 186), terwijl hij het onderscheid tusschen *Cariosella* en *Valeriella* stellig wel bemerkt zou hebben.

De rups is nog onbekend. Evenzoo weet ik niet of deze soort ook eene tweede generatie heeft en mede in andere landen dan Nederland en Duitschland is gevonden.

Snellen, P. C. T. 1878. "Acrolepia valeriella Zeller nov. sp." *Tijdschrift voor entomologie* 21, 44–47.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/40961>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/10461>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Smithsonian

Copyright & Reuse

Copyright Status: NOT_IN_COPYRIGHT

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.